

O členství v KSČ

LN, 18. ledna 2011

POSLEDNÍ SLOVO

K věci, o níž se teď hodně mluví, dovoluji si říct něco, co většina z vás nemůže: protože jsem starý a s naší komunistickou stranou jsem se setkal v době, kdy byla ještě nevinná a všechny její zločiny ji teprve čekaly. Bylo to před volbami v roce 1946, byla to tehdy jedna ze čtyř stran a k porovnání byly tu jejich teoretické programy. O tom, co předtím bylo v Sovětském svazu, jsme my v internátě u Bati, za protektorátu, nemohli vědět: nebylo odkud. Diskutovali jsme s Emilem Máčem a Jurou Klajnem po večeři o budoucí demokracii a socialismu, jaký jsme si přáli. Když jsem do té strany vstoupil, hned na první schůzi své organizace jsem viděl, že se tam nehodím. Ale to bylo jen těch pár lidí: jaká bude celá strana?

Komunistická strana pak dávala svým členům pořád otázky a oni se podle svých odpovědí dělili. Vždycky v ní byli lidé, kteří si mysleli, že budou moci na něčem dobrém pracovat. Dále lidé, kteří získali nějaké hmotné postavení, které nechtěli ztratit: proto si je museli nějakými ústupky pojišťovat: nejmenším bylo mlčení. A opravdu, většina členstva byla prostě netečná, nevědomá, jako dnes většina demokratů, a když se jich nic přímo netklo, neměli důvod se rozmyšlet. A nad všemi stál pořád strach různé síly: jako nade mnou. Měl formu hrubou i jemnou. V roce 1958 jsem měl pro týdeník „Beseda venkovské rodiny“ udělat rozhovor s jedním předsedou JZD. Článek jsem začal větou: „Kolem oprýskané zdi šel jsem do kanceláře JZD...“ Ta oprýskaná zeď musela se škrtnout. A tak jsem všechno měřil mírou možného zákazu. Bylo to hrozné!

V roce 1959 jsem nastupoval do Československého rozhlasu. Bylo mi úzko a styděl jsem se, že tam lezu. Jaký byl můj úžas, když jsem zjistil, že všichni si tam myslí to co já a snaží se to nějak dostat do vysílání. Když jsem já pro své pořady měl z usnesení vyššího stranického úřadu z rádia odejít, moje stranická organizace se mě zastala. Ta strana dávala svým členům pořád důvody, aby odešli, a kdo nechtěl, odpovídal za svůj důvod, proč zůstává. A myslím, že toto platí. Já si mockrát uvědomil, že kdybych vystoupil, nemohl bych už udělat nic. Vyloučení komunisté byli na tom daleko hůř než nestraníci.

Ano, každý by měl dokázat odpovědět, proč tam šel nebo proč neodešel. A ta otázka má jiný význam v letech padesátých, v letech tzv. obrodného procesu a pak v době tzv. normalizace. Člen měl vždycky možnost jednat podle svého rozumu a cti. Když náš Jan nesměl jít na střední školu, šel do učení jako automechanik: to ho bavilo a stal se v tom podniku nejlepším učněm v oboru. Když chtěl jít na vysokou školu, Státní bezpečnost to zakázala, a když se to dověděli chlapi ve fabrice, řekli: „To bychom se podívali, aby náš nejlepší učeň nesměl studovat!“ Vzali to přes stranický výbor, a Janek směl.

Co jsem po svém vstupu do KSČ viděl jako omyl, stalo se mi životním úkolem. Dělal jsem, co jsem mohl, a čekal na příležitost zúčtovat s tím. A tu jsem šťastně dostal.

LUDVÍK VACULÍK